USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **A. C.**, zastoupeného Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2022, č. j. OAM-959/ZA-ZA11-ZA17-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 9. 2022, č. j. 41 Az 12/2022-30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je Kurd. Tvrdí, že mu v Turecku hrozí kvůli jeho národnosti pronásledování. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že v Turecku prošel mnoha zaměstnáními, nemohl však najít dobrou práci. Domnívá se, že důvodem neúspěchu ve výběrovém řízení může být jeho kurdská národnost. Rovněž nechce nastoupit na vojenskou službu, kam ho již povolali. Nechce totiž sloužit na místě, kde je nebezpečná situace, například v horách, kde jsou partyzáni ze Strany kurdských pracujících (dále jen „PKK“). Dále uvedl, že s tureckými bezpečnostními složkami žádné problémy neměl, o politiku se nezajímal.

[2] Žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[3] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) zamítl rozsudkem označeným v záhlaví žalobu proti rozhodnutí žalovaného. Soud shledal, že možnost udělení azylu z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod ve věci vůbec nepřichází v úvahu, neboť žalobce netvrdil, že by měl jakékoli problémy v souvislosti s projevem politických práv. V řízení nevyšly najevo ani okolnosti, které by nasvědčovaly hrozícímu pronásledování z důvodu žalobcovy národnosti. Krajský soud zároveň neshledal, že by ve věci byly dány důvody pro udělení doplňkové ochrany.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítá, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili jeho odůvodněnou obavu z pronásledování jako podmínku pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Pojem „pronásledování“ je třeba vykládat v souladu s čl. 9 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. Prosince 2011 (dále jen „kvalifikační směrnice“). Za pronásledování ve smyslu kvalifikační směrnice může být považováno *trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 směrnice* [čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice]. K takové situaci by mohlo dojít tehdy, pokud by stěžovatel byl v rámci povinného výkonu vojenské služby nasazen v ozbrojeném konfliktu na jihovýchodě země. Skutečnost, že by se stěžovatel mohl přinejmenším nepřímo na páchání takových činů v rámci výkonu povinné vojenské služby podílet, nebyla na základě informací o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel, vyloučena. Žalovaný též pochybil při zjišťování skutkového stavu, neboť uzavřel, že Turecko není ve válečném konfliktu.

[5] Stěžovatel má za to, že jeho případ naplňuje také znaky pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice. Stěžovatel podotkl, že nemůže uplatnit výhradu svědomí, neboť ji turecký právní řád neuznává. V případě déletrvajícího odpírání povinné vojenské služby by proto byl vystaven riziku opětovného pokutování či dokonce uvěznění.

[6] Podle stěžovatele se žalovaný nedostatečně vypořádal s otázkou, zda stěžovatel nemůže mít odůvodněný strach z pronásledování kvůli zastávání určitých politických názorů. Pojem „politických názorů“ ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je třeba vykládat ve světle čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice; má mnohem širší obsah než jen politické angažování. Odmítal-li stěžovatel nastoupit základní vojenskou službu s tím, že hrozí, že by byl v rámci výkonu povinné vojenské služby umístěn v horách, kde jsou partyzáni z PKK (příslušníci jeho etnika), lze tento postoj vykládat jako politický názor ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice.

[7] Stěžovatel dále tvrdí, že krajský soud se nepřezkoumatelně vypořádal s jednou z žalobních námitek. Stěžovatel uváděl, že jako Kurd bude v Turecku čelit pronásledování, před kterým ho stát neochrání. Věrohodnost svých tvrzení o hrozícím pronásledování a o absenci možnosti domoci se ochrany u vnitrostátních orgánů dokládal statistikami a zprávou Human Rights Watch. Poukazoval tak na nesprávnost závěru žalovaného o tom, že příkoří, kterému Kurdové v Turecku čelí, nedosahuje intenzity pronásledování. Krajský soud při vypořádání této námitky odkázal na několik rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z minulých let, v nichž se soud zabýval obecnou situací v Turecku. Z obsahu těchto

rozhodnutí však nelze vyvodit závěr o aktuální situaci Kurdů v Turecku. V rozsahu námitky o nemožnosti domáhat se ochrany před pronásledováním u vnitrostátních orgánů krajský soud napadené rozhodnutí vůbec nepřezkoumal. Žalovaný si měl podle stěžovatele opatřit odpovídající informace o zemi původu. Otázkou, zda této povinnosti dostál, se krajský soud nezabýval.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační stížnost obsahuje nové námitky vztahující se k výkonu základní vojenské služby a k možnému nasazení stěžovatele jako vojína základní vojenské služby do konfliktu na jihovýchodě země. Tyto námitky stěžovatel okrajově zmínil ve správním řízení, ne však v žalobě. Žalovaný dodal, že stěžovatel řeší situaci svého nelegálního pobytu podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel domýšlí krajní scénáře v případě návratu do země původu; podle žalovaného jde o domněnky bez reálné spojitosti s azylovým příběhem stěžovatele.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a je ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), přípustná.

[10] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.), se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[11] Stěžovatel má za to, že jeho kasační stížnost se dotýká právní otázky, kterou dosud judikatura Nejvyššího správního soudu plně nevyřešila. Jde o otázku, zda lze odmítnutí nastoupit povinnou vojenskou službu kvůli riziku, že osoba bude při jejím výkonu nucena (ať už přímo, nebo nepřímo) podílet se na bojích proti příslušníkům svého etnika, podřadit pod pojem *politických názorů* ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice. Podle stěžovatele lze v napadeném rozsudku rovněž shledat zásadní pochybení, která mohla mít dopad do jeho hmotněprávního postavení.

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že námitky související s výkonem vojenské služby [obavy z pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) a e) kvalifikační směrnice] stěžovatel nevznesl v žalobě, ač tak učinit mohl. Stěžovatel v žalobě nezmínil nic ani ke svým obavám z výkonu vojenské služby v místě, kde působí partyzáni z PKK, nebo k odmítání nastoupit základní vojenskou službu. Těmito kasačními námitkami se proto Nejvyšší správní soud z důvodu jejich nepřípustnosti nezabýval (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Zbývající kasační námitky se týkají otázek, které Nejvyšší správní soud opakovaně řešil. Jde o námitky hrozícího pronásledování z důvodu stěžovatelovy národnosti, nedostatečnosti informací o zemi původu a nedostupnosti vnitřní ochrany.

[14] Nejvyšší správní soud se postavením Kurdů, nejde-li o politicky aktivně činné osoby, respektive o osoby zapojené do neúspěšného státního převratu v roce 2016, zabýval

např. v usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 3 Azs 19/2021-63, nebo ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 180/2022-36. V prvním z citovaných rozhodnutí soud odkázal na usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018-28, a uvedl, že „*obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona. Kasační stížnost obsahuje značně obecná tvrzení o tom, že po státním převratu, k němuž došlo dne 15. 7. 2016, se v důsledku následující reakce státní moci a intenzivních opatření vůči domnělým pučistům, politickým oponentům a jiným osobám, mohou za určitých okolností některé osoby obávat pronásledování* (...). *Tyto obavy z pronásledování by mohly být namístě zejména u politicky aktivně činných osob, resp. osob zapojených do neúspěšného převratu, takové skutečnosti však stěžovatel neuvedl.*“ V usnesení ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018-46, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany*“ (obdobně srov. usnesení ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 Azs 203/2020-28, ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019-50, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 5 Azs 106/2018-30, ze dne 7. 11. 2019, č. j. 2 Azs 75/2019-46, či ze dne 30. 4. 2020, č. j. 7 Azs 127/2019-54).

[15] Co se týče informací o zemi původu obstarávaných žalovaným, ty se mají týkat především otázek posuzovaných v konkrétním řízení, resp. obsah zjišťovaných informací je závislý zejména na tvrzeních žadatele o mezinárodní ochranu. Úkolem žalovaného tedy je obstarat dostatečně přesné a adresné informace o zemi původu tak, aby dostál své povinnosti zajistit maximální množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87). Krajský soud se zabýval odkazem stěžovatele na zprávy a informace, podle nichž Kurdové, kteří projevují svůj politický názor, čelí porušování práv, včetně mučení či jiných forem špatného zacházení. Jak ovšem krajský soud vyložil, tyto zprávy nejsou pro stěžovatelův případ relevantní, s čímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[16] Stejně tak judikatura řešila otázku dostupnosti ochrany před pronásledováním u vnitrostátních orgánů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009-51, nebo usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). I zde však platí, že stěžovatel v žalobě nevznesl žádná azylově relevantní tvrzení, která by odůvodňovala nutnost zabývat se otázkou dostupnosti ochrany; stěžovatel totiž popsal pouze obecné problémy diskriminace Kurdů v Turecku. Je pravda, že se krajský soud touto námitkou v odůvodnění výslovně nezabýval, ač ji zmínil v rámci shrnutí obsahu žaloby. Přesto v tom Nejvyšší správní soud neshledal důvod přijatelnosti kasační stížnosti, tím spíše ne její důvodnosti. Podle ustálené judikatury nemusí krajský soud detailně reagovat na každou dílčí žalobní námitku, pokud jeho rozhodnutí jako celek obstojí (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Afs 31/2018-26). To je případ nyní posuzované věci.

[17] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že z odůvodnění napadeného rozsudku je patrné, že krajský soud vycházel z relevantní judikatury a jeho závěry jsou s ní v souladu. Kasační soud současně neshledal, že by se krajský soud dopustil

zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s).

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak toto právo měl, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu